

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Канд. екон наук, проф. Ларка М.І, канд. екон. наук, проф. Сударкіна С.П.
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Прийняття Верховною Радою України Закону про внесення змін до Конституції України щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та НАТО відкриває широкі можливості для кардинальних змін у всіх сферах нашого життя, в тому числі і в галузі вищої освіти.

Для успішної реалізації планів підвищення якості економічної освіти в Україні і наближення її до вимог світових стандартів потрібно відмовитись від практики централізованої розробки навчальних планів спеціальностей і спеціалізацій. Звісно, що це треба робити з певною пересторогою, надаючи більше автономності в першу чергу тим вишам, які мають найвищі рейтинги, і в першу чергу, серед роботодавців. Навчальні плани в тій їх частині, яка відноситься до професійної підготовки за спеціальністю, повинні мати декілька модулів, які можуть вибиратися студентами і які відображають специфіку майбутньої діяльності в залежності від галузі, форми власності тощо. Особливе місце в підвищенні якості економічної освіти належать так звані дисципліни вільного вибору студентів, вибір і вивчення яких повинен максимально можливо наблизити теоретичні знання і практичні навички до вимог майбутньої професійної діяльності. Для значної кількості українських ВУЗів практика вибіркових дисциплін є поки що відносно новою. Хоча Закон «Про вищу освіту» [1] гарантує українським студентам право самостійно обирати щонайменше 25 % загального обсягу дисциплін освітньої програми. При цьому Положенням про організацію освітнього процесу [2] встановлюється, яку частку вибіркових дисциплін для студента мають становити вибіркові дисципліни з числа професійно-орієнтованих для певної спеціальності, а яка частка відводиться на вільний вибір студента, який може обирати будь-які дисципліни з інших спеціальностей. Але в реальності все часто проходить за іншим сценарієм. В навчальні плани в розділі «Дисципліни вільного вибору» включається кілька дисциплін, які вже викладає чи може викладати кафедра. А в подальшому при складанні

навчальних доручень і розкладу занять практично завжди залишається лише одна дисципліна, яка визначається випускаючою кафедрою. Така практика фактично унеможлиблює справжню вибірковість дисциплін, як того вимагає Закон, і яка є загально прийнятою в провідних університетах світу і яка дозволяє підвищити самовідповідальність студента за свою фахову підготовку і максимально наблизити теоретичні знання та практичні навички до вимог майбутньої роботи. При цьому слід також зазначити, що визначення вибіркових дисциплін студентами зарубіжних вузів, зазвичай, здійснюється після тривалої виробничої практики і яка, як правило, проходить в фірмі, в якій планує працювати студент. Як показує досвід, більшість студентів старших курсів денної форми навчання вже працюють. З одного боку, це – позитивне явище, тому що вони здобувають практичні навички роботи в колективі, опановують нові техніки і технології та остаточно визначаються з вибором професії. З іншого боку, це – негативне явище, тому що втрачається головна перевага вищої освіти – системний, теоретично обґрунтований підхід до вивчення предмету. Виходячи з цього, для вирішення цієї дилеми можна рекомендувати використовувати принцип дуального навчання і відповідні гнучкі графіки навчання, індивідуальні програми, що напряму пов'язане з принципом самостійного вибору дисциплін.

Література: 1. Закон України «Про вищу освіту» (із змінами і доповненнями). Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18. 2. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах України. Режим доступу: onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/.../osvitniy_process.pdf.